

Europeiskt ramavtal om skydd av hälsa och säkerhet i arbetet inom hårvårdsbranschen

Inledning

- (1) Hälsa och säkerhet i arbetet är en fråga som bör vara av vikt för alla inom frisörbranschen.
- (2) Arbetsmarknadens parter Coiffure EU och UNI Europa Hair & Beauty har för avsikt att bidra till skyddet av hälsa och säkerhet i arbetet inom hårvårdsbranschen och har därför ingått detta avtal.
- (3) Parterna till detta avtal begär i enlighet med artikel 155 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) gemensamt att Europeiska kommissionen lägger fram detta ramavtal inför rådet för beslut, så att avtalet blir bindande i Europeiska unionens medlemsstater med särskilt sikte på en förbättring av arbetsmiljön för att skydda arbetstagares hälsa och säkerhet.
- (4) Parterna anser dock att alla egenföretagare i branschen är utsatta för samma hälso- och säkerhetsrisker som arbetstagarna. Målet att skydda hälsa och säkerhet i arbetet samt tillämpningen av de förebyggande åtgärder som fastställs i detta avtal bör inte vara beroende av anställningsformen utan omfatta alla som arbetar med hårvård. Parterna uppmanar därför medlemsstaterna att komplettera rådets beslut om avtalets genomförande med lämpliga åtgärder för att se till hela hårvårdsbranschen omfattas och särskilt att den skyddsnivå som föreskrivs i detta avtal gäller alla egenföretagare i denna bransch.
- (5) Parterna kommer att inrätta en arbetsgrupp inom branschen på EU-nivå. Gruppen ska bestå av fem företrädare för var och en av parterna och den ska sammanträda en gång om året. Gruppen ska årligen rapportera till Europeiska kommittén för social dialog om de framsteg som gjorts på nationell nivå för att genomföra avtalet. Gruppen ska regelbundet ompröva riskerna med hänsyn till den tekniska utvecklingen, inklusive den vetenskapliga utvecklingen och forskningsresultaten från relevanta organ.
- (6) Parterna åtar sig att offentliggöra detta avtal i medlemsstaterna.

Allmänna överväganden

- (1) Mer än en miljon arbetstagare i 400 000 hårvårdssalonger tar emot 350 miljoner potentiella kunder.
- (2) Hårvårdsbranschen är en omfattande och arbetskraftsintensiv ekonomisk sektor som tillhandahåller tjänster till personer.

- (3) Utvecklingen inom hårvårdsbranschen kräver att de högsta kvalitetsstandarderna iakttas, för såväl kunder som arbetstagare. Den medför dessutom krav på socialt ansvar och miljöansvar.
- (4) Kvaliteten i relationerna mellan arbetsmarknadens parter bygger på ett ömsesidigt förtroende, där samarbetsanda och en kontinuerlig social dialog mellan arbetsgivare och arbetstagare utgör en produktiv faktor.
- (5) Arbetsmiljöriskerna är i praktiken desamma oavsett vilken medlemsstat verksamheten bedrivs i.
- (6) Parterna till detta avtal agerar i den fasta övertygelsen att avtalet kommer att bidra till att bevara arbetstillfällena och säkra den ekonomiska framtiden för hårvård och företag inom ramen för hållbar utveckling och kvalitativ tillväxt.
- (7) Parterna kommer att göra sitt bästa för att se till att detta avtal tillämpas i alla hårvårdsföretag.
- (8) Målet att främja hälsa och säkerhet för de som arbetar i branschen kräver att man ser till att arbetsmiljön i hårvårdssalongerna är hälsosam och säker.
- (9) Det är följaktligen nödvändigt att egenföretagare och arbetsgivare, då de är personligen involverade i arbetsverksamheten i en hårvårdssalong som också utgör en arbetstagares arbetsplats, uppfyller detta avtal enligt de bestämmelser som anges nedan.
- (10) Med beaktande av artikel 155 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.
- (11) Med beaktande av ramdirektiv 89/391/EEG om åtgärder för att främja förbättringar av arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet.¹
- (12) Med beaktande av särdirektiven i den mening som avses i artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG, särskilt direktiven 89/654/EEG², 89/656/EEG³, 92/85/EEG⁴, 98/24/EG⁵, 2004/37/EG⁶ och 2009/104/EG⁷.

HÄRIGENOM AVTALAS FÖLJANDE.

¹ EGT L 183, 29.6.1989, s. 1.

² EGT L 393, 30.12.1989, s. 1.

³ EGT L 393, 30.12.1989, s. 18.

⁴ EGT L 348, 28.11.1992, s. 1.

⁵ EGT L 131, 5.5.1998, s. 11.

⁶ EUT L 158, 30.4.2004, s. 50.

⁷ EUT L 260, 3.10.2009, s. 5.

Del 1

Allmänna bestämmelser

Paragraf 1 – Syften

Detta avtal mellan arbetsmarknadens parter inom hårvårdsbranschen har följande syften:

- (1) En integrerad strategi för att förebygga risker samt skydda hälsan och säkerheten på arbetsplatsen, särskilt på följande områden:
 - Användning av material, produkter och redskap. Skydd av hud och andningsvägar.
 - Förebyggande av muskel- och skelettbesvär.
 - Arbetsmiljö och arbetsorganisation.
 - Skydd vid moderskap.
 - Psykisk hälsa och välbefinnande.
- (2) Arbete i en hälsosam miljö, som är en förutsättning för att kunna tillhandahålla effektiva tjänster.
- (3) Fastställande av bestämmelser för att förebygga, undanröja eller minska arbetsrelaterade hälsorisker inom branschen.
- (4) Behålla kunniga arbetstagare inom branschen.
- (5) Säkerställa och främja en hög skyddsnivå för hälsan och säkerheten hos alla arbetstagare inom Europeiska unionen.
- (6) Stärka den roll och betydelse som den sociala dialogen har inom branschen på nationell nivå och på EU-nivå.

Paragraf 2 – Tillämpningsområde

- (1) Detta avtal avser hälso- och säkerhetsrelaterade aspekter av arbetsmiljön inom hårvårdsbranschen.
- (2) För att upprätthålla hälsa och säkerhet i hårvårdssalongerna ska egenföretagare eller arbetsgivare som är personligen involverade i arbetsverksamheten i en salong som också utgör en arbetstagares arbetsplats även i tillämpliga delar uppfylla följande bestämmelser i detta avtal som gäller för arbetstagare:
 - Del 1, paragraferna 5.3, 6.3 och 7.5.
 - Del 2, paragraferna 1, 2.1 och 2.2.
- (3) För att upprätthålla hälsa och säkerhet i hårvårdssalongerna ska egenföretagare som är involverade i arbetsverksamheten i en salong som är en arbetstagares arbetsplats även i tillämpliga delar uppfylla följande bestämmelser i avtalet som gäller för arbetsgivare:
 - Del 1, paragraferna 5.4 till 5.6, 6.5 till 6.9, 7.1 och 7.7.
 - Del 2, paragraferna 2.4 till 2.6.

Paragraf 3 – Definitioner

- (1) Med arbetsgivare avses personer som har ett anställningsförhållande med arbetstagare och som ansvarar för ett företag.
- (2) Med arbetstagare avses personer som är anställda av arbetsgivare inom hårvårdsbranschen, inklusive praktikanter och lärlingar.
- (3) Med egenföretagare avses alla personer som inte är arbetsgivare eller arbetstagare och vilkas yrkesverksamhet består av hårvård.
- (4) De parter som är undertecknarna av detta avtal utgörs av de europeiska sammanslutningar som företräder arbetsgivare och arbetstagare.
- (5) Med ”nationell praxis” avses riktlinjer eller standarder som utfärdats av behöriga myndigheter eller av hårvårdsbranschen och som varken är lagstiftning eller föreskrifter.

Paragraf 4 – Principer

- (1) Parterna ska samarbeta för att minska de hälso- och säkerhetsrelaterade riskerna inom hårvårdsbranschen på lokal och nationell nivå samt på EU-nivå, bland annat genom att ge spridning åt detta avtal.
- (2) Parterna är medvetna om att det finns ett behov av en gemensam förebyggande strategi i alla medlemsstater, som ska betraktas som en prioritering och utformas med hänsyn till de senaste vetenskapliga forskningsresultaten.
- (3) Parterna konstaterar att de allmänna principerna för riskbedömning och riskförebyggande fastställs i ramdirektiv 89/391/EEG och dess relevanta sänddirektiv. De noterar även de bestämmelser som fastställs i direktiv 76/768/EEG om kosmetiska produkter och senare ändringar, inbegripet de skyldigheter som tillverkare, importörer och distributörer omfattas av enligt det direktivet.⁸

Paragraf 5 – Användning av material, produkter och redskap. Skydd av hud och andningsvägar

- (1) Arbetsgivarna ska i enlighet med artiklarna 6.3 och 9 i ramdirektiv 89/391/EEG göra en riskbedömning och vidta åtgärder på grundval av bedömningsresultaten, vilket gör det möjligt att undanröja eller minska riskerna till ett minimum. De allmänna

⁸ EGT L 262, 27.9.1976, s. 169. Direktiv 76/768/EEG kommer att ersättas av förordning (EG) nr 1223/2009, som ska tillämpas från och med den 1 juli 2013 (EUT L 342, 22.12.2009, s. 59).

principerna för förebyggande arbete ska tillämpas i enlighet med den rangordning som anges i artikel 6 i direktiv 89/391/EEG.

Arbetsgivarna ska utföra riskbedömningen samt vidta motsvarande förebyggande åtgärder och skyddsåtgärder med hänsyn till de möjliga och specifika risker som kan uppstå på grund av att det på samma arbetsplats finns frisörer som arbetar enligt olika avtalsförhållanden. Till dessa risker hör de risker som följer av ett gemensamt bruk av samma material, produkter och redskap samt de risker som har sin grund i hur arbetet i salongen är organiserat. Egenföretagare som är involverade i arbetsverksamheten i en hårvårdssalong som samtidigt är en arbetstagares arbetsplats ska vidta de förebyggande åtgärder och skyddsåtgärder som är avsedda att möta dessa risker.

- (2) Parterna enas om de särskilda skyddsåtgärder som anges i del 2 av detta avtal.
- (3) Arbetsgivarna ska vidta individinriktade skyddsåtgärder och se till att arbetsuppgifter som avser våta respektive torra metoder fördelas jämnt så att upprepad och långvarig kontakt med vatten eller ämnen som kan orsaka hudirritation och allergiska reaktioner kan undvikas. Arbetstagarna ska följa dessa säkerhetsinstruktioner i enlighet med de skyldigheter för arbetstagare som anges i artikel 13 i ramdirektiv 89/391/EEG.
- (4) Arbetsgivarna ska endast använda material, produkter och redskap som är godkända på EU-marknaden och som enligt de senaste tekniska forskningsrönen inte anses vara skadliga vid yrkesmässigt bruk.
- (5) Arbetsgivarna ska dessutom sträva efter att använda de material, produkter och redskap som är säkrast för arbetstagarnas hälsa och säkerhet. Om det inte är möjligt att använda mindre farliga alternativ ska de använda material, produkter och redskap på ett sätt som innebär låg exponering (applikatorer med dubbelhylsa, krämer, korn etc.).
- (6) Ersättningsprincipen enligt punkt 5 ska särskilt tillämpas på följande material, produkter och redskap:
 - Permanentväschor som innehåller tioglykolsyraestrar (sura permanentväschor).
 - Hårkosmetika (t.ex. blonderingsmedel och hårfärgmedel) som avger damm i luften.
 - Pudrade latexhandskar av naturgummi.
 - Redskap (t.ex. klippmaskiner och saxar) som kan överföra nickel till huden vid långvarig kontakt.

Paragraf 6 – Förebyggande av muskel- och skelettbesvär

- (1) Parterna är medvetna om att muskel- och skelettbesvär huvudsakligen uppstår i muskler, senor och nerver i handleder, fingrar, armbågar, axlar och rygg. De orsakar smärta och begränsar rörligheten, vilket kan leda till funktionshinder i yrkes- och privatlivet.

- (2) Parterna är medvetna om att muskel- och skelettbesvär uppstår av en rad olika skäl, t.ex. upprepade handrörelser, psykisk påfrestning, otillräckliga viloperioder, olämpliga redskap eller felaktig användning av utrustning, hög arbetsbelastning etc.
- (3) Arbetsgivarna ska organisera arbetet så att arbetsuppgifterna kan varieras så ofta som möjligt för att undvika att samma rörelser upprepas eller pressande arbete pågår under längre perioder. De ska även ge arbetstagarna lämpliga instruktioner i detta avseende och arbetstagarna ska följa dessa säkerhetsinstruktioner i enlighet med de skyldigheter för arbetstagare som anges i artikel 13 i ramdirektiv 89/391/EEG.
- (4) För att förebygga hälso- och säkerhetsrisker ska arbetsgivarna uppfylla de arbetstidsbestämmelser som fastställs i EU-lagstiftning och nationell lagstiftning, kollektivavtal eller enskilda anställningskontrakt.
- (5) Arbetsgivarna ska ta hänsyn till de senaste exemplen på god ergonomisk praxis när de köper in ny utrustning och nya redskap.
- (6) När de skaffar ny inredning eller utrustning till arbetslokalerna ska arbetsgivarna, från och med detta avtals ikraftträdande, ta hänsyn till de senaste exemplen på god ergonomisk praxis och köpa in höj- och sänkbara snurrstolar samt höj- och sänkbara ståstödolar som gör det möjligt att hålla armar, axlar och rygg i rätt arbetshöjd.
- (7) När de skaffar ny inredning eller utrustning till installationer för hårtvätt ska arbetsgivarna, från och med detta avtals ikraftträdande, göra sitt urval på grundval av arbetsprocesser och ergonomisk god praxis med avseende på installationernas utformning, funktion och uppställning, så att det är möjligt att arbeta i en ställning som är så ergonomisk som möjligt samtidigt som kundens bekvämlighet beaktas.
- (8) Särskilt handhållna hårtorkar och saxar måste uppfylla ergonomiska krav. Handhållna hårtorkar måste dessutom vara så lätta, tysta och lågvibrerande som möjligt utan att det påverkar deras tekniska effektivitet.
- (9) Arbetsgivaren ska se till att salongen är organiserad på ett sådant sätt att de redskap och produkter som ska användas är inom räckhåll från arbetsstationen (med undantag för produkter som tillreds vid särskilda blandningsstationer). I första hand ska man välja rullbord, som i allmänhet bör vara utrustade med vårdande produkter, särskilt skyddshandskar, för att hålla huden frisk.
- (10) Parterna rekommenderar att arbetstagarna vänder sig till en läkare efter eget val eller en företagsläkare så snart de upplever de första tecknen på muskel- och skelettbesvär, som t.ex. återkommande smärta, domningar eller stickningar. Detta befriar inte arbetsgivarna från de skyldigheter som de åläggs enligt befintlig nationell lagstiftning om förebyggande åtgärder.

Paragraf 7 – Arbetsmiljö och arbetsorganisation

Arbetsgivaren ska uppfylla bestämmelserna i direktiven 89/654/EEG och 98/24/EG. Den ska dessutom uppfylla följande krav:

- (1) Arbetsgivaren ska tillhandahålla arbetstagarna tillräckligt stort utrymme vid arbetsstationerna för att de ska kunna utföra sina arbetsuppgifter utan att vara i vägen för varandra, även när det är många kunder i salongen.
- (2) Arbetsgivaren ska se till att el-, gas- och vatteninstallationer uppfyller relevanta internationella, europeiska och nationella standarder, samt att belysningen i arbetslokalerna är jämn och bländningsfri. Ljusflödet vid arbetsstationerna ska överensstämja med nationella standarder, men parterna rekommenderar ett minimum på 400 lux.
- (3) När arbetsgivaren skaffar ny inredning eller utrustning till arbetslokalerna ska den förse salongen med halkfria golvytor så att personal och kunder kan gå omkring säkert.
- (4) Arbetsgivaren ska se till att arbetslokalerna är försedda med god ventilation. Ett friskluftsflöde på 100 m³/timme per person som arbetar på arbetsplatsen är vanligtvis tillräckligt. Ventilation kan tillhandahållas med hjälp av fläktar, naturlig tvärventilation eller tekniska ventilationssystem.
- (5) Blandning eller överföring av kemiska ämnen som kan ge upphov till farliga gaser, ångor eller partiklar ska utföras vid särskilda arbetsstationer som är utrustade med lämpligt kompletterande ventilationssystem, vilket ska tillhandahållas och underhållas av arbetsgivaren. Det är endast om de blandnings- och överföringsförfaranden som används är sådana att inga farliga gaser, ångor eller partiklar kan läcka ut (t.ex. hermetiskt slutna system) som sådana arbetsstationer inte är nödvändiga.
- (6) Arbetsgivaren ska tillhandahålla arbetstagarna installationer avsedda för handhygien och hudvård samt lämplig utrustning och produkter för detta ändamål.
- (7) Arbetsgivaren ska se till att kosmetiska preparat förvaras under lämpliga förhållanden (svala till rumstempererade förhållanden), att flaskor förvaras stängda i originalförpackningen samt att brandfarliga produkter hålls borta från lättantändliga material och utom räckhåll för barn. Tomma eller delvis använda förpackningar med produkter ska bortskaffas på ett säkert och miljövänligt sätt.
- (8) När det gäller arbetstider, raster och semesterledigheter ska arbetsgivare och arbetstagare uppfylla EU-lagstiftningen och nationell lagstiftning samt i förekommande fall kollektivavtal.

Paragraf 8 – Skydd vid moderskap

- (1) Anställningsförhållandena för gravida kvinnor ska överensstämma med EU-lagstiftningen, särskilt direktiv 92/85/EEG, samt nationell lagstiftning och kollektivavtal. Arbetsgivaren ska beakta de särskilda behoven hos gravida kvinnor och ammande mödrar när de förbereder och organiserar arbetet.
- (2) Samtidigt som de iakttar befintlig särskild lagstiftning på nationell nivå ska arbetsgivaren och arbetstagaren bedöma om arbetsförhållandena är sådana att en arbetsuppgift inte bör utföras av gravida kvinnor. Vid tvivel om huruvida en viss arbetsuppgift bör förbjudas måste en läkare konsulteras.
- (3) Läkaren beslutar om vilka arbetsuppgifter som kan vara skadliga och arbetsgivaren ska respektera läkarens beslut. Vid rimliga tvivel kan arbetsgivaren be den gravida kvinnan att vända sig till en annan läkare för konsultation.
- (4) Om läkaren förbjuder den gravida kvinnan att utföra vissa arbetsuppgifter ska arbetsgivaren vidta de åtgärder som krävs rörande arbetets organisation och överlämna dessa arbetsuppgifter till andra arbetstagare.

Paragraf 9 – Psykisk hälsa och välbefinnande

- (1) Parterna är medvetna om att en effektiv social dialog på arbetsplatsen är viktig för att skapa en arbetsmiljö som ger höga nivåer av psykisk hälsa och välbefinnande. De inser att en aktiv dialog om företagets verksamhet ökar det ömsesidiga förtroendet, kreativiteten och produktiviteten hos företaget och dess medarbetare.
- (2) För att bidra till en hälsosam och balanserad psykisk miljö ska arbetsgivaren se till att arbetet är väl förberett, att arbetstiden och arbetets organisation är planerad på lämpligt sätt med syfte att hantera resurserna på bästa sätt och förebygga känslomässiga påfrestningar.
- (3) Parterna bekräftar sitt åtagande att fullt ut genomföra de europeiska arbetsmarknadsparternas ramavtal om arbetsrelaterad stress (European Social Partners' Framework Agreement on Work-Related Stress) av den 8 oktober 2004 i enlighet med de förfaranden och den praxis som arbetsmarknadens parter och medlemsstaterna tillämpar.
- (4) För att förebygga, undanröja eller minska problemen med psykisk ohälsa ska arbetsgivarna vidta åtgärder så snart som möjligt, särskilt de som rekommenderas i artikel 6 i de europeiska arbetsmarknadsparternas ramavtal om arbetsrelaterad stress. Dessa åtgärder inbegriper särskilt åtgärder rörande ledning och kommunikation, som t.ex. att tydliggöra verksamhetsmål och de enskilda arbetstagarnas roll, samtidigt som lämpligt stöd till de enskilda arbetstagarna och till arbetsgrupperna ges, samt att tydliggöra ansvarsfördelning och beslutsbefogenheter.

Del 2

Särskilda skyddsåtgärder i arbetet

Som ett komplement till ramdirektiv 89/391/EEG, särskilt skyldigheten att vidta gemensamma skyddsåtgärder (artikel 6.2 h) samt särdirektiven 89/654/EEG, 2009/104/EG, 89/656/EEG och 98/24/EG, enas parterna om följande särskilda skyddsåtgärder:

Paragraf 1 – Individinriktade skyddsåtgärder

- (1) Arbetstagarna ska bära lämpliga kläder för sin verksamhet eller arbetskläder, samt i synnerhet skor med halkfria sulor.
- (2) Arbetstagarna ska inte bära smycken på händer eller armar under arbetet, eftersom huden under smyckena är särskilt utsatt för sjukdomar på grund av fukt eller kemikalier.
- (3) Arbetstagarna ska tvätta bort vattenhaltiga lösningar som innehåller irriterande ämnen eller beredningar och inte låta dem torka på huden.
- (4) För att förhindra oavsiktlig kontakt med hårvårdskemikalier ska arbetstagarna inte torka sina händer med de handdukar som använts för kunden.
- (5) Arbetstagarna ska bära lämpliga skyddshandskar, som tillhandahålls av arbetsgivaren, när de
 - applicerar färgmedel, toningsmedel och blonderingsmedel, inklusive vid kontroll av resultat, emulgering och sköljning,
 - applicerar permanentväska, inklusive provlockar och fixering,
 - bereder, blandar eller överför kemiska ämnen,
 - tvättar hår,
 - tvättar eller desinficerar utrustning, redskap eller lokaler.Engångshandskar ska särskilt användas vid verksamhet som inbegriper hårvårdskemikalier, inklusive ursköljning av färgmedel.
- (6) För att säkerställa en hög grad av hudskydd och handhygien ska arbetstagarna smörja in händerna med hudskyddande beredningar innan de börjar arbetet, före raster och vid arbetsdagens slut. När det passar ska arbetstagarna även rengöra sina händer med ett pH-neutralt rengöringsmedel, torka dem noggrant och smörja in dem med en vårdande kräm.

Paragraf 2 – Gemensamma skyddsåtgärder

- (1) Arbetstagarna ska av hygieniska skäl varken äta eller röka i arbetslokalerna.
- (2) Arbetstagarna ska använda blandningsredskap, doseringsapparater och lämpliga behållare för utspädning av koncentrat.

- (3) Arbetsgivaren ska förse handtvättställ och vårdande installationer med lämpliga medel för hudrengöring, skyddande och vårdande medel samt engångshanddukar.
- (4) Arbetsgivaren ska tillhandhålla skyddshandskar som ger tillräckligt skydd mot hårvårdskemikalier och är tillräckligt starka för att inte skadas av normalt arbete. De ska vara icke-sensibiliserande samt ha en storlek och utformning som passar användarens händer. Tvätthandskar ska ha kragar som når ordentligt över handleden så att ingen vätska kan komma in i handsken.
- (5) Arbetsgivaren ska se till att redskap (kammar, saxar, hårklämmor, rak- och klippmaskiner) systematiskt rengörs och desinficeras.
- (6) Arbetsgivaren ska se till att arbetslokalerna, inklusive toaletter, hålls rena och att golven regelbundet underhålls för att undvika halk-, snubbel- och fallolyckor.

Del 3 **Genomförande**

Detta avtal påverkar inte befintlig eller framtida lagstiftning och praxis på nationell nivå och EU-nivå som är mer gynnsam för skyddet av arbetstagare inom hårvårdsbranschen.

Utfärdat i Bryssel den 26 april 2012

För Coiffure EU

För UNI Europa Hair & Beauty

Horst Hofmann
Ordförande

Poul Monggaard
Ordförande